

Vi
45

f. XIV
OK

[Faint, illegible text from the reverse side of the page, likely bleed-through from the other side of the leaf.]

*De magnificentia Ducum Elector-Saxon
in litteras*

h. XIV, A.

QR. XIV, 4.

Ad
EXERCITIUM DECLAMATORIUM
Benevolè audiendum,

Quod
DE

STIPENDIIS LITERARIIS

Secundum LOCORUM TOPICORUM Inventionem
atque Amplificationem,

Quidam SCHOLÆ EPISC. CIZENSIS *Alumni*

Die XX. Decemb. A. C. MDC LXXI.

publicè habebunt, simulq;

VIRO

Illustri, Maximè Generoso, Excellentissimod;

DN. VITO LUDOVICO

a' Seckendorff / EQVITI Imperii è Nobilitate
Franconicâ, immediato, In Ober-Zenna / Gumperda / &
Mödelstein &c Hereditario, Sereniss. SAXON. ELECTORI, &c. &
Reverendis & Sereniss. Principi ac DN. MAURITIO, Duci Saxon.
Jul. Cliv. & Montium &c. à Consiliis secretioribus, Ejusdemque
SEREN. Magnifico CANCELLARIO, Consistoriique

Episcop. PRÆSIDI eminentissimo,

MUSARUM MÆCENATI,

De NATALIS XLVI. *qui eopse Die incidit,*

felicissimâ Revolutione

Devotè gratulabuntur,

LITERARUM PATRONOS ac FAUTORES

reverenter decenterque

invitat

M. JOH. Vogelhaupt / Scholæ Episc.
RECTOR.

CIZÆ, Excudebat MARCUS HASSE.

v. Callim.
Hymn II.
v. 38-41.

Væ Callimachus Cyrenæus, Poëta ob Ingenii Excel-
lentiam, & Carminis venustatem Philadelpho atq;
Evergetæ, Ægyptiorum Regibus acceptissimus,
in Apollinis Laudem canit:

Αἱ δὲ κόμῃ, θύοντα πίδα λείβουσιν ἔλαια.
Οὐ λίπῃ Ἀπόλλωνος ἀποτάζουσιν ἴθεράμ
Ἀλλ' αὐτὴν πανάκειον. Ἐν ἅσπερ δ' ἄ μὲν ἐκείνου
Προίκας ἔραζες πίπτουσιν, ἀκήρα πάντ' ἐγένοντο:

Capilli verò odorifera in campum destillant olea,
Non adipem Crines Apollinis destillant,
Sed ipsam Panaceam. In Urbe autem quacunq; illa
Gutta in terram deciderint, omnia immortalia redduntur.

Ea Principibus Terræ, qui Munificentiam ac Beneficentiam in Lite-
ras exercent, non ineptè attribuere possumus. Apollinem retulisse
SOLIS imaginem, non dubitare sinunt virtutes, quas ei tribuunt
v. Mythol. Poëtæ. Credebatur tenere artem canendi, vaticinandi, medendi, ja-
Comit. Na culandi; gestare dextrâ Gratias; sinistrâ Arcum & Sagittas. Habemus
tal. L IV c. Virtutum simulacra, quibus splendere debent SOLES Regnorum &
X. & XI. Provinciarum: variis scientiis præditos esse; Clementiam alterâ, alte-
râ Manu Justitiam ostendere, congruum est. At nec illud à Maje-
state Numinum Terrestrium alienum est, ut Capilli eorum stillent
OLEA & GUTTAS PANACEÆ, quibus omnia ἀκήρα, ἀφθάρτα καὶ ἀίονα,
incorruptibilia, & morborum expertia fiant, quacunq; deciderint.
Vetus Callimachi Scholiastes πανάκειον exponit ἰατρικὴν medelam. Facie-
bant enim Medicum Apollinem Poëtæ. Sic etiam Noster:

v. 46. Et
Pindar.
Hymn. V.
Pythior.

Ἴτρογι δὲδάσιν ἀνάβλητιν θανάτῳ,
Medici ab eo didicerunt remorationem mortis.

Principum Beneficia ac Reditus Ecclesiastici ad Pias Causas destina-
ti, videntur esse GUTTÆ illius Panacææ, quibus omnia redduntur im-
mortalia. Si nutriuntur in Scholis Superioribus ac Inferioribus,
qui Literas humanitatis doceant discantq; ex servantur immorta-
les: Si sunt, qui perpetuò cultum divinum curent, verbumq; Dei
sincerè proponant, illud servatur immortale & incorruptum: Si
sunt Viri Sapientes Prudentesq; qui gubernent Remp. ut perpe-
tuò floreat, Reip. Salus fit immortalis. Si hæc fiunt in Regno aut
Principatu, Fama Gloriaq; Principis, à cuius Capillis istæ Munifi-
centiæ GUTTÆ destillant, redditur verè immortalis. Ob Beneficen-
tiam privatam

Vivis

Vivit extento Proculejus ævo,
Notus in Fratres animi paterni:
Illum agit pennâ metuente solvi.

Horat. L. II
Car. Od. 2.

Fama superstes:

Quantò magis Beneficiorum, à summis Principibus profectorum
Gratia erit æterna; eorumq; Memoria prorsus immortalis. Quum Curt. L.
Cæsar Augustus meditaretur ponere STATUAS sibi in Æternitatis s. c. 8.
memoriam, Mæcenat à consiliis Augusti, hoc ipsi suggerebat consilium
Statuas, inqviens, Tibi neque aureas neque argenteas fieri unquam
sine. Nam non modò magnis sumptibus ea constant, sed insidiis etiam
opportuna & sic parum diuturna sunt. *ἄλλὰ δὲ ἐν ἀνθρώποις τῶν ἀγαθῶν
ἀρετῶν, ἢ ἀνεπίστους καὶ ἀδίκους, ἢ ἐπιχειροῦντας ἀδικεῖν, ἢ ἀποβλέποντας
ἐν τῷ αἰὶνι.* Alias tibi in ani-
mis hominum, & incorruptibiles. & nulli interitui obnoxias ex BENE-
FICIIIS constitue. Immortale est odium opprobriumqve, quod me- Dio Casf.
ruit HERODES Rex Judæorum, qui nullâ eos Liberalitate profecu- L. LII. p.
tus erat, nec ullum eorum oppidum dignatus ornatu aliquo me- 561.
morabili, quum externas urbes ornaret pecuniarum largitionibus:
Agrippa contrâ fama est immortalis, qui natus videbatur ad Libera-
litatem ac Beneficiis demerendos populos, ut magnis sumptibus
pararet sibi celebritatem nominis, pro magnâ ducens voluptate qua-
sitam MUNIFICENTIA gloriam, teste Josepho. Eandem immortalis L. XIX.
Gloria Famam affectarunt quorumvis temporum periodis, potis- Antiq Jud
simùm Augusteo illo Romanorum ævo gloriosissimi quique Hero. c. 7.
es, Principes, Tutelares Literatorum O M. qui & summum doctrina-
rum studiis præstitere Patrocinium, & de Munificentia palmâ de-
certarunt invicem, adeò, ut quorum Illustribus Manibus vota plu-
ra, plura debeant Elogia, Eruditi penè ipsi nesciant. Possemus in
Theatrum producere incredibilem Liberalitatem ALEXANDRI M.
& PHILOPOEMENIS, Græcorum: PTOLOMÆI & PHILADELPHI, Ægyp-
torum: OCTAVIANI, TIBERII, ANTONINI, Romanorum: qui Reges
atque Imperatores in Literarum Consultos fuerunt indulgentissimi. v. Lipsii
At nec sequior ætas adeò sterilis Evergetarum fuit, quin redivivos Monit. Po-
Alexandros, Philadelphos, & Augustos ferre potuerit. Nec enim CA- lit. L. II.
ROLI V. amore erga Doctos, Præscorum favor in eosdem fuit supe- c. 18.
rior; neque hoc inferior ALPHONSI: sed hic ab illo, ille ab istis
æquali studio hausisse videntur, & ad laudatissima horum Exempla
alios plures digna æmulatio traxit. Hinc tot Reditus, Stipendia, ac
A 2 Salaria

Salaria Disciplinarum Cultoribus clementer sunt concessa, ut tan-
torum Beneficiorum datrices Manus gratitudine defatigare Bene-
ficiarii perpetuò impellantur. Sed horum Munificentia fuerit sanè
divina, adeoque laus ejus immortalis: quum tamen in singulares
sape Personas fuerit derivata, ipse Benignitatis Fons cum illis flue-
re desit. Et de his aliàs.

v. Sozom.
Hist. Eccl.
L. I. c. 8. §
Euseb L. X
a. 6.

Majorem Diuturnitatis famam sustinuerunt illa Beneficia, quæ
Pietatis Zelo ducti, Augustissimi Imperatores, Constantinus & CA-
ROLLUS, Magni, Ecclesiis ille Orientis, hic Occidentis donavere,
totque Monasteria & Collegia Cathedralia immensis Reditibus Ec-
clesiasticis dotaverunt, ut Clerici h. e. Presbyteri, Diaconi, aliique
Ecclesiarum Scholarumque Ministri in iis educarentur, ad perpe-
tuam Evangelicæ Doctrinæ in Terris eorum conservationem & in-
crementum orbis Christiani. Quamquam verò sub Papatu illa Bene-
ficia & Reditus Canonorum in abusum poenitendum abrepti fue-
rint; manserunt tamen destillationes illarum Guttularum plurimam
partem incorruptæ perpetuæque. Ethic admiratione digna est
Pietas munifica Principum Germania, qui Literarum & necessitatem,
& in Ecclesiâ atque Politiâ utilitatem contemplati; rati que Remp.
nullam sine prudentibus posse consistere Gubernatoribus; Tales
autem non aliunde nisi ex benè informatæ Juventutis copiâ peten-
dos esse; in hanc curam incubuerunt, ut Scholas atq; Academiis con-
stituerent celebres; Indigenarumque Filios in iis ad Pietatis atque
bonarum Artium cultum educari curarent. Quum autem viderent
Literarum Studia non exiguos requirere sumtus: his autem feren-
dis facultates subditorum non esse; Eos pueros, qui parem ad Stu-
dia & indolem & industriam afferrent, necessariis instruxerunt præ-
sidiis, ita ut vel in Monasteriis ex Reditibus Ecclesiasticis alerentur,
vel sufficientibus Stipendiis afficerentur, unde sibi vestitum, victum
Libros, aliaque ad Studiorum cursum necessaria pararent, ne hisce
destituti aut animum penitus abjicerent, aut aliis curis, mentem in-
cassum excruciantibus, implicarentur. Ex eo fonte Munificentia
Principalis, derivati sunt Rivi Salariorum, quæ dantur Docentibus
Theologiam, aliasque Disciplinas in Academiis ac Gymnasiis. Ex
istorum Serenis. Principum Capillis destillare ceperunt jam olim
Stipendia, quæ dantur Ingenio ac virtute præcellenti præditis Ado-
lescentibus, atque egenis Scholaribus, ad Literarum decus adspi-
raturis

raturis: De quibus Beneficiis amplissimus scribendi dicendique esset hîc campus.

At verò ne vel *Comam Berenices*, aut *purpureum NISI capillamentum*, Principum Germaniæ *Capillis* implicemus, atque Exterorum Virtutes Patriæ nostræ Patribus præferre videamur, habuit certè *Saxonia* nostratot *Electores, Duces, Principesq; Munificentissimos* in Literas, quot nec *Græcia* habuit *Apollines*, aut *Persis Artaxerxes*. Cui enim ignota esse potest illustrissima *Liberalitas Munificentiaq; Serenissimorum Saxonie ELECTORUM, Dnn. MAURITII & AUGUSTI?* Quorum ille *Academiã Lipsiensem*, è Monachorum proventibus constitutam, *auxit Reditibus novis*, eandemque *Duobus Aureorum Millibus annuis*, & *modiis aliquot frumenti* amplificavit; prætereà mox à susceptâ *Electoratûs Dignitate*, consensu *Ordinum tres Provinciales Ludos, Misnensem, Portensem, & Grimnensem* aperuit: In quibus ex *Electoratu Saxonico* ultra *CCC. Alumni* ad VI. annos aluntur, eorumque *Magistris annua Stipendia* solvuntur, teste *Sleidano*. Hic verò, *Electo* *AUGUSTUS*, non tantum *Commu-*

L. XV. *com-*
ment.

L. IX. *Orig*
Saxon.

v. *Electo*
Sax. Stipē-
diatē Ord-
nung.

v. *Excell.*
Buchn. Pa-
neg. Job.
Georg. I.
dictum A.
vissent 1646.

vissent *Reditus*, multâ ex parte *Ecclesiastici*; Serenissimi ELECTO-
 RES opes illas sive *Præbendas*, non ad seculares delicias & ludicras
 impensas converterunt; sed *postliminiò ad sacros usus*, sc. sustenta-
 tionem egenorum ac miserabilium Personarum; cum primis *ad Stu-*
diosa Juventutis Informationem in Scholis Trivialib. & Academiis
 contulerunt. Inde in *singulis Episcopatibus* amplissimorum STIPEN-
 DIORUM origo. Neque verò latum unguem à Serenissimi Dn.
 Parentis, ELECT. JOH. GEORGH I. *Munificentia ac Pietate* disce-
 dunt, Serenissimi Principes FILII Dn. FRATRES, Reverendis-
 simi, *Archi-Episcopatus Magdeburg. & respectu diverso, Præsulatu-*
um Misnensis, Martisburg. & Numburgensis, postulati *Administrato-*
res. Hi ipsi enim *Fratrum Patrimonia* sive *Clericorum Præbendas*,
 uti plurimam partem Dn. *Canonicis* reliquerunt, itâ, quas pigris ven-
 tribus subtrahere fruges in *Guttulas Panacæ Ecclesiasticæ* h. e. in *Sal-*
aria Docentium in Ecclesiis Scholisque & in *Stipendiis* egenis Stu-
 diosis constituta, erogant atque dependunt. Eant *Perse* atque præ-
 Xenophon. dicent CYRI *prudenciam*, qui *Thesuros suos deponebat apud Ami-*
 Cyrop. L. *cos suos*: ELECTOR Sereniss. Saxoniz, JOH. GEORG II. deponit
 VIII. *apud Professores* in utraqve *Academia* Excellentissimos. Eant
 Theocrit. *Ægyptii & laudent PTOLOMÆI sui Liberalitatem*; meruit & *Rove-*
 Idyl. XVII. *rendisf. Dn AUGUSTUS Saxon. Dux*, ut *Evergetes* appelletur, ob
 STIPENDIA in *Literatos* tum *Nobiles*, tum *Ignobiles* impensa. Eant
 Sveton. in *Romani, & extollant VESPASIANOS atque ANTONINOS*, qui *Gram-*
 de Illustri. *maticis & Rhetoribus Rom. annua Salaria amplissima decreverunt*:
 Gram. c. 17 *Tales & inter Saxoniz Ducis, tam Electoralis, quam Saxo-Altenburg.*
Gotthana, Vinariens. & Coburgensis Lineæ reperiundi sunt, qui & *Acade-*
miarum Antistites, & Scholarum Moderatores, quin & magnum
Studioforum numerum STIPENDIIS opimis alunt atque sustentant.
 Neque dissimulanda est *Majorum Exemplo dignissima. Pietas*
Munificentiaque Reverendis, ac Sereniss. Principis ac Dn. Dn. MAU-
RITII, Ducis Sax. Juliac. Cliv. ac Montium &c. Episcopatus Numbur-
gici Administratoris &c. &c. Domini nostri ac Nutriti Ecclesiarum ac
Scholæ hujus indulgentissimi. Qui ex eo tempore, quo Episcopatus
hujus Administrationem ac Ditionum hæreditariarum regimen
amplexus est, laudabili Pietatis Zelo, præter Reditus antea hac ad
Pias Causas destinatos, *Sortem DECEN MILLIUM Floren. Misn* à *Ca-*
meræ suæ Reditibus separavit, *Usurasq;* annuas *quingentorum*
 Floren.

Floren. inde redeuntium, ad *Salaria Ministrorum Verbi in Pagis plusquam X. & VI. Collegarum in Scholâ Episc. Cizensi,* augenda; tum ad STIPENDIA pro X. & pluribus egenis indigenisque Literarum Studiosis impendenda, sacravit. Neque verò hæc *Gutta Munificentia* ex solis vacuefactis *Præbendis Vicariisque* destillant; sed maxima STIPENDIORUM portio ex *Mulctis Subditorum* in Ditionibus hæreditariis, vel temerè litigantium, vel protervè delinquentium (quibus per Dicasteriorum & Principis sententiam ad judicantur) in *Rationes Procuraturæ Ducalis* refertur atque dependitur. Tantum autem abest, ut ullus Beneficiarium de morosa solutione hæctenus questus sit, aut *Guttule* illa siti visæ sint, ut potius *superiorem Sortem accessione MCC. Floren auctum iri,* in *Conventu nupero* Ordines Reverendi ac Splendidiss. Episcopales, cum gaudio & non absque admiratione, audiverint publicè. His *Munificentia Principalis Guttis* adspergi non minus, ac alii indigenæ, desiderant, sperantque *Scholæ Nostræ Alumni.* Ut autem *Sereniss. PRINCEPS* ac *Nutritius noster* ad laudabilem illam *Munificentiam non impetu,* sed *consilio* tractus est: ita & cum *delectu atque scrutinio dignitatis ac indigentia* dispensantur. Ne igitur aliquando futuri *ALUMNI Ducales* imprudenter se gerant *temerève ambient* STIPENDIA, de Argumento hoc differere eos, *Declamatorum vel Dialogistarum more,* iustinus. Non autem ex *JURISCONSULTORUM* *Scriniis,* aut *Consistorialium Pandectis* materiam disputandi proment, sed ex *Locis Topicis Dialecticæ suæ,* per quos unicum vocabulum STIPENDIORUM deduxere. Ea enim erat *Veterum Ratio Argumenta inveniendi,* & nonnunquam *amplificandi.* Partiti sunt inter se *Locos:*

I. JOH. GEORG. *Hoël Ilmâ-Varisc.* differet de STIPENDIIS
 Ex LL. de *Ufu Vocum,* de *Notatione,* de *Conjugatis,* de *Definitione.*

II. DAVID ERNEST. *Teubner/ Cizensis;* Ex LL. de *Speciebus;* sunt enim vel *Salaria Docentium* vel *Præsidia Discipulorum:* de *Genere Stipendiorum,* quod *Liberalitas & Munificentia:* de *Differentiâ:* Alia à *Principibus:* alia à *Magnatibus aliis;* alia à *Senatu fundata:* de *Materia,* unde constituenda: de *Formâ,* quomodo ordinanda.

III. JOH. ERNEST. *Trautman/ Kaynâ Misn.* de *Stipendiorum Causis Efficientib.* quæ sunt: *Dei instinctus,* *Principum Pietas* &

v. Vos. In-
stit. Orat.
L. I. c. 3.
Masen. Pa-
lest. Orat.
L. I. c. 3.
Buchn. de
Commut.
Lat. L. 2. c. 2

AK 2/45

& Amor Literarum; Indigentia Civium; Consiliariorum Favor: de Finalibus & Effectis, quæ Gloria Dei, Vigor Religionis, Salus Reip. & copia Ministrorum in Ecclesiâ & Aulâ, fidelissimorum.

IV. JOH WALTER, Osterâ-Misn. Ex L. de SUBIECTIS, docebit, ALUMNOS recipi tantum: 1. *Ingeniis optimos* 2. *speciminibus Eru- ditionis cognitos*, 3. *benè moratos*. 4. *egenos*. 5. *indigenas*. Ex L. de *Adjunctis* quæ sunt Pietas, Temperantia, Modestia, Patientia, In- dustria ex Alumnorum Nebucadnezaris Exemplo Dan. I.

V. THOMAS Tretbar / Aulicâ-Misn. De *Antecedentibus* Col- lationis Stipendiorum aget: de Ingeniorum Profectuumque Explo- ratione; Testimoniorum Paupertatis, Pietatis & Diligentiae In- spectione; de Stipulatâ Obligatione; de *Consequensibus*; Stipendio- rum solutione, Cessatione, Prorogatione, pro meritis cujusvis se- cuturâ.

VI. JOH. CASP. Cerge / Neostad Varisc. Ex LL de *Similibus*, *Comparatis*, *Oppositis*, & *Testimoniis*, Formulas petendi Stipendia for- mabit; *Exemplum Serenissimè Nutricii nostris* publicè dilaudabit.

His finitis:

Illustri HEROI, Dn. à Seefeldorff &c &c. Dn. CANCEL- LARIO & PRÆSIDI eminentissimo, utpote STIPENDIORUM DUCALIUM & Episcopaliurn DIRIBITORI accuratissimo, Compe- titorum, qui digni sunt, SUFFRAGATORI *optimo*, & ALUMNORUM *gravissimo* INSPECTORI, *Musarum* nostrarum MÆCENATI

De NATALI XLVI. *faustissimè* revoluto

Parodiis VI ex Lib. I. Carm. *Horatii* ad ODAS XXI. I. X. VI. XXXI. XXVI. *votivè* conceptis gratulabuntur.

Permagni interest REI LITERARIÆ agnosci LITERARUM PATRONOS à BENEFICIARIIS, agnitosque dignè coli, ad ob- servantiamque EORUM hos excitari VOCE PUBLICA. Faci- mus nos, pro virili, quæ in rem istam videntur esse. *Plus momenti & venerationis habebunt omnia*, si vos, Excell. Reverendi pl. & Am- plifs. DNN. PATRONI, *Schola nostra* FAUTORES, Benevolentia Præsentiaque vestra NOSTROS animabitis, ACTUMQ. hunc illustrabitis. Id quod submissè & officiosè rogamus,

FINIS.

AC WOD

vor:
alus
n.
oce-
Eru-
de
In-
Col-
plo-
In-
dio-
fe-
ibus,
for-
t.
CEL-
RUM
mpe-
RUM
K. VI.
RUM
d ob-
Faci-
nti &
Am-
entiã
s
sb
MHZ

ULB Halle 3
004 965 272

v. Callim.
Hymn II.
v. 38-41.

*Ea Principi-
ras exerc
SOLIS im
v. Mythol. Poetae.
Comit. Na culandi;
tal. L IV c. Virtutum
X. & XI. Provincia
ra Manu
state Nun
OLEA & C
incorrupta
Vetus Cal
bant enim*

v. 46. Et
Pindar.
Hymn. V.
Pythior.

*Principun
ti, vident
mortalia.
qui Litera
les: Si sun
sincerè pr
sunt Viri S
tuò florea
Principati
centia Gu
tiam priva*

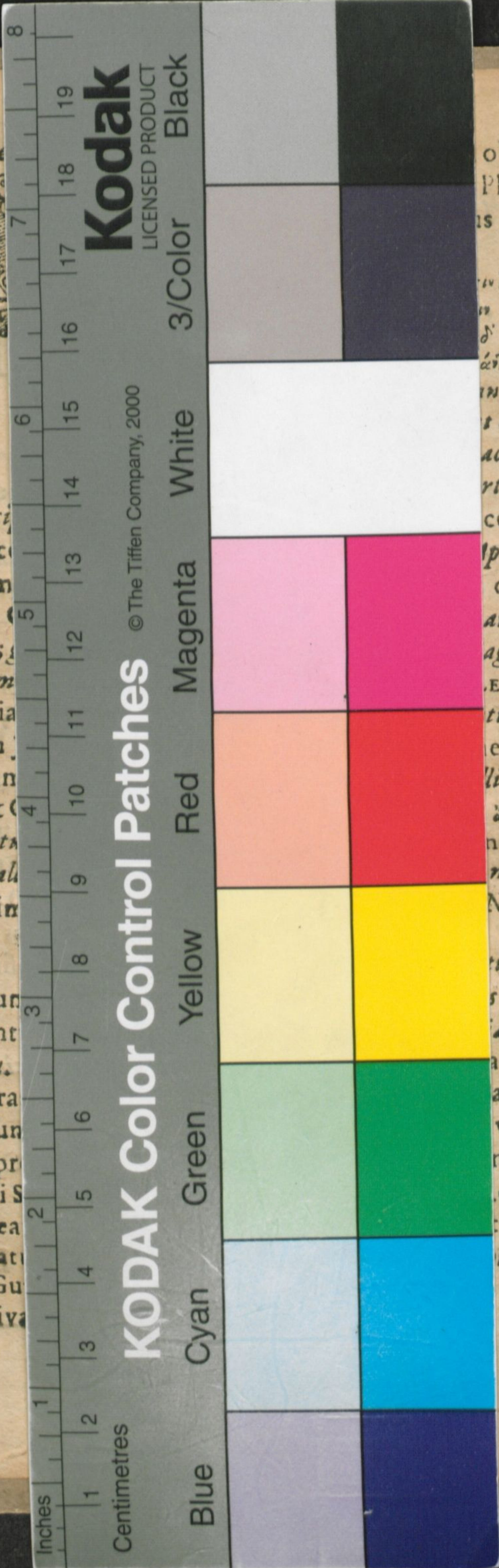
ob Ingenii Excel-
Philadelpho atq;
is acceptissimus;

*ιν ελασα.
ν ιδειρα
δ' α μεν εκεινα
απ' εγινωτο:*

*int olea,
s,
acunaq; illa
rtalia redduntur.
centiam in Lite-
pollinem retulisse
qvas ei tribuunt
andi, medendi, ja-
agittas. Habemus
ES Regnorum &
tiam altera, alte-
ec illud à Maje-
li eorum stillent
αφθαλα και ανοσα,
nqve deciderint.
medelam. Facie-
Noster:*

*tis.
s Causas destina-
a redduntur im-
ac Inferioribus,
antur immorta-
verbumqve Dei
ncorruptum: Si
emp. ut perpe-
in Regno aut
illis ista Munifi-
Ob Beneficen-*

Vivie

KODAK Color Control Patches

Kodak
LICENSED PRODUCT

© The Tiffen Company, 2000